

Утврдување на царинска вредност на стока што се увезува без плаќање на противвредност

Утврдувањето на царинската вредност за бесплатни пратки е регулирано во член 38 од Царинскиот закон. Имено, за пратки кои се увезени без плаќање на противвредност не може да се примени методата на трансакциска вредност, од едноставна причина што не постои продажба, односно финансиска трансакција.

Предмет на увозно царинење може да биде и стока за која при увозот не постои купопродажба, а тоа се неколку случаи:

- бесплатни пратки, кога трансакциите не вклучуваат плаќање на цената (на пример: подароци, мостри, рекламен материјал);
- стока увезена на консигнација, кога стоката е испратена во земјата на увоз, не како резултат на продажба, туку со намера таа да биде продадена за сметка на испраќачот по најдобра можна цена, при што во времето на увоз не е извршена продажба;
- стока увезена од посредници кои не ја купуваат стоката, но ја продаваат после увозот, но посредничките увози за дистрибуција извршени во согласност со договорот за купопродажба склучен помеѓу испорачателот и купувачот (понекогаш номинално помеѓу посредникот и купувачот) претставува трансакција која може да биде користена како основа за вреднување согласно член 28 од ЦЗ;
- стока увезена од подружници кои кои не се посебни правни лица, во случај кога подружницата не може да се смета како одвоено правно лице, согласно законските прописи, не може да постои продажба, имајќи предвид дека продажбата неопходно вклучува трансакција помеѓу две посебни правни лица;
- стока увезена по основ на договор за закуп или лизинг, бидејќи трансакциите по основ на закуп или лизинг, по својата природа, не претставуваат продажба, дури и ако договорот вклучува клаузула за продажба на стоката;
- стока испорачана на заем, која останува во сопственост на испраќачот, (најчесто машини кои понекогаш се изнајмуваат од сопственикот на корисникот). Овие трансакции, исто така не претставуваат продажба;
- стока (отпад или остатоци) увезена за уништување во земја на увоз, со плаќање од испраќачот за услугите на купувачот. Овој случај се однесува на отпад или остаток увезен за уништување. Бидејќи се направени трошоци во врска со уништувањето, извозникот му плаќа на увозникот одреден износ за неговите услуги. Исто така, бидејќи увозникот не плаќа за увезената стока, туку напротив, му плаќаат за прифаќање и уништување на истата, не може да се смета дека постои продажба.

Утврдувањето на царинската вредност за бесплатни пратки се врши со примена на одредбите на членовите 29 до 34 од Царинскиот закон ([методи за утврдување на царинската вредност](#)). Секако треба да се има предвид и прецизната примена на утврдениот хиреархиски редослед (доколку не може да се примени првиот метод, тогаш се применува вториот метод итн).

Во случај кога стоката се вреднува според членот 34 од Царинскиот закон, прво треба да се употребат методите прикажани во членовите од 28 до 33 од Царинскиот закон, применети со одредена флексибилност. Ако царинската вредност не може да се одреди со флексибилна примена на членовите од 28 до 33 од Царинскиот закон, таа може да се утврди со употреба на други мерки, земајќи во предвид тие да се во согласност со принципите и општите одредби од Спогодбата за спроведување на член VII од Општата Спогодба за царини и трговија (ГАТТ). На пример вредноста може да биде базирана врз употреба на валиден ценовник (за нови или употребувани стоки) за извоз во земјата на увоз. Во случаи на стоки кои биле користени, вредноста може да биде базирана врз валиден ценовник за нови стоки во отсуство на ценовник на употребувани стоки. Како и да е, бидејќи стоките треба да бидат вреднувани со оглед на нивната

состојба во времето на увоз, таквите ценовници за нови стоки мора да бидат прилагодени за да се земат во предвид намалувањата на вредноста и амортизацијата на стоките кои се вреднуваат. Друга можност може да биде прибегнување кон експертски совет кој е прифатлив и за царината и за увозникот. Вредноста која е одредена на таков начин треба да биде во согласност со одредбите на членот 34 од Царинскиот закон.

Во некои случаи, договорите за изнајмување (закуп) содржат и можност за купување. Оваа можност може да биде дадена на почетокот, за време или на крајот од основниот период на договорот. Во првиот случај вредноста би требало да се заснова врз можна цена, додека во останатите два случаи, цената за изнајмување која е наведена во договорот плус останатата сума која се бара може да биде основа за одредување на царинската вредност.

Во случаи каде нема можност за купување, вреднувањето по член 34 од Царинскиот закон исто така може да се определи врз база на наплатите за изнајмување кои се платени или треба да се платат за увезените стоки. Очекувањата за плаќање на закупнини за време на економскиот век на стоките може да послужи како основа за утврдување на царинската вредност. Треба да се води сметка во однос на одредени случаи каде наплатувањето на закупнини може да се повисоки, да се обезбеди амортизација на стоките во период пократок од економскиот век.

Одредувањето на економскиот век на стоките може да создаде практични проблеми ако стоката која се изнајмува е инсталирана (работи) во области каде е големо нивото на технички промени, а исто така треба да се направи и разлика за економски век на нови и користени стоки.

Откако ќе се одредат вкупните трошоци за изнајмување, треба да се направат одредени прилагодувања за утврдување на царинската вредност, со додавање или одземање во зависност од одредбите кои се наведени во договорот (сите елементи кои не се дел од царинската вредност треба да бидат одземени).